

Analisis Persepsi Gen Z Terhadap Lagu-lagu Melayu Sarawak

Rosnah Mustafa^{1*}, Hamidah Abdul Wahab², Siti Marina Kamil³, Remmy Gedat⁴,
Santrol Abdullah⁵, Su-Hie Ting⁶

^{1,2,3,4,5,6} Fakulti Pendidikan, Bahasa dan Komunikasi, Universiti Malaysia Sarawak, Kota Samarahan, Malaysia

*Pengarang Koresponden: mrosnah@unimas.my

Abstrak: Lagu, sama ada yang berbentuk klasik, moden, kontemporari mahupun yang berunsur etnik digubah dan dipersembahkan dengan dua tujuan utama. Pertama, ia dihidangkan sebagai satu bentuk hiburan, dan kedua, ia berfungsi untuk menasihati, mendidik, menyampaikan kritikan sosial, serta berpotensi untuk memberi refleksi nilai kehidupan dan pandangan hidup masyarakat. Dalam konteks negara Malaysia, terdapat lagu-lagu yang dicipta dalam bahasa yang pelbagai, seperti bahasa Melayu Standard, bahasa Inggeris dan tidak ketinggalan bahasa-bahasa etnik ataupun dialek negeri. Dewasa ini penyebaran dan perkongsian lagu-lagu lama dan baharu giat dijalankan dalam media sosial seperti TikTok, Instagram, YouTube, maka perbincangan mengenai inti pati dan kandungan lagu wajar dilakukan agar ia memberi ruang kepada pemikiran yang melangkaui hiburan semata-mata, terutama kepada generasi muda. Berpaksakan keperluan ini, maka kertas kerja yang merupakan kajian rintis ini membincangkan persepsi Generasi Z anak negeri Sarawak terhadap inti pati dan keunggulan lagu-lagu Melayu Sarawak lama dan baharu. Menerusi pendekatan kuantitatif, kajian ini mengetengahkan persepsi generasi muda terhadap keunggulan lagu-lagu Melayu Sarawak dalam memberi nasihat, mendidik, menyampaikan kritikan sosial dan refleksi nilai kehidupan masyarakat Melayu Sarawak menerusi bait-bait dan lirik lagu dalam dialek Melayu Sarawak. Dapatan kajian dijangka akan menghasilkan pandangan positif anak-anak muda terhadap lagu-lagu Melayu Sarawak, sama ada dari segi bentuk hiburan dan juga fungsinya yang merangkumi nasihat, didikan, kritikan sosial berserta nilai kehidupan masyarakat Melayu Sarawak yang sarat dengan nilai murni. Kajian ini menyumbang kepada usaha pemeliharaan warisan budaya dan pengukuhan jati diri bangsa Melayu Sarawak melalui seni lagu yang sarat dengan nilai ilmu, mesej bermakna dan beridentiti tempatan.

Kata kunci: lagu Melayu, Sarawak, Generasi Z, bahasa, budaya

Abstract: Songs, whether classical, modern, contemporary, or ethnic in nature, are composed and performed for two primary purposes: as a form of entertainment and as a medium for conveying advice, education, social criticism, and reflections on societal values and ways of life. In the Malaysian context, songs are produced in various languages, including Standard Malay, English, as well as ethnic languages and regional dialects. With the rapid growth of social media platforms such as TikTok, Instagram, and YouTube, both old and new songs are increasingly shared and disseminated among the public. Consequently, discussions on the substance and content of songs are essential to encourage appreciation that extends beyond entertainment, particularly among younger generations.

Against this backdrop, this pilot study examines the perceptions of Generation Z youths in Sarawak regarding the essence and merits of both traditional and contemporary Sarawak Malay songs. Employing a quantitative approach, the study investigates young people's perceptions of the ability of Sarawak Malay songs to convey advice, educational messages, social criticism, and reflections on the values and lifestyles of the Sarawak Malay community through lyrics composed in the Sarawak Malay dialect. The findings are expected to reveal positive perceptions among Generation Z towards Sarawak Malay songs, not only as a source of entertainment but also as a medium for transmitting knowledge, moral values, and cultural identity. This study contributes to the preservation of cultural heritage and the strengthening of Sarawak Malay identity through songs that are rich in meaningful messages, local wisdom, and cultural values.

Keywords: Sarawak Malay Songs, Generation Z, Perception, Cultural Heritage, Sarawak Malay Dialect.

1. Pengenalan, Objektif dan Metodologi Kajian

Lagu merupakan kata-kata ataupun bait-bait indah yang digubah dan disertakan dengan irama dan melodi. Lagu dicipta sebagai hasil seni menggunakan bahasa untuk dinikmati. Bahasa pada pandangan sarjana tersohor seperti Asmah Omar (1993) ialah firasat atau petunjuk kepada sesuatu kebudayaan. Hardianti et al. (2019) pula menjelaskan bahawa bahasa ialah ekspresi pemikiran dan perasaan yang membolehkan manusia, bukan sahaja untuk berkomunikasi dalam interaksi sosial dan pembelajaran, malah bahasa itu merupakan keperluan untuk kita memahami dunia di sekeliling kita. Menurut Nor Hashimah Jalaluddin dan Junaini Kasdan (2010) pula, bahasa diertikan sebagai medium untuk menyampaikan makna.

Lagu pula didefinisi oleh Kamus Dewan Edisi Keempat (2010) sebagai irama suara dalam bacaan, nyanyian, percakapan dan lain-lain. Pada dasarnya lagu hadir dan dizahirkan dengan tujuan untuk menghiburkan. Namun begitu, lirik lagu dalam bahasa yang indah membuai dan membelai jiwa pendengar juga berfungsi untuk menasihati, mendidik, menyampaikan kritikan sosial, serta berupaya memberi cerminan nilai kehidupan dan pandangan hidup sesuatu masyarakat. Dalam negara majmuk berbilang bangsa seperti Malaysia, keindahan bahasa dan dialek bukan sahaja dituturkan tetapi digunakan dan dilestarikan dalam nyanyian lagu-lagu moden mahupun lagu rakyat. Begitulah juga halnya dengan keadaan di negeri Sarawak yang mempunyai dialek dan subdialek yang pelbagai. Lagu-lagu etnik dalam dialek seperti Melayu Sarawak dan Iban sering dimainkan dalam radio, dikongsikan dalam media sosial dan digunakan sebagai penyeri dalam majlis-majlis keramaian.

Menurut Hazman Aiman Arif dan Juliana Nopiah (2024), kajian lagu lebih memfokus kepada lagu-lagu moden, seperti yang berirama *rap* contohnya. Namun begitu, perbincangan inti pati lagu-lagu yang mempunyai dialek tempatan masih kurang dijalankan. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk membincangkan persepsi generasi muda di Sarawak (Gen Z) berbangsa Melayu terhadap lagu-lagu Melayu Sarawak. Kajian ini mempunyai dua objektif, iaitu (1) meneliti kekerapan generasi Z mendengar lagu-lagu Melayu Sarawak, dan (2) membincangkan persepsi generasi Z terhadap keupayaan lagu-lagu Melayu Sarawak dari segi fungsi hiburan, unsur nasihat, unsur mendidik, kritikal sosial, dan serlahan nilai jati diri Melayu Sarawak.

Kajian rintis ini menggunakan pendekatan kuantitatif dengan melibatkan seramai 20 orang responden yang terdiri daripada pelajar di sebuah universiti awam di Malaysia. Pemilihan responden dibuat menggunakan persampelan bertujuan berdasarkan kriteria seperti anak jati Melayu Sarawak, menetap di Sarawak dan boleh bertutur dalam Dialek Melayu Sarawak. Data kajian dikumpulkan dengan menggunakan soal selidik yang dibangunkan oleh pengkaji berdasarkan objektif kajian dan sorotan literatur berkaitan. Instrumen kajian mengandungi tujuh bahagian, iaitu Bahagian A (maklumat demografi), Bahagian B (fungsi hiburan), Bahagian C (unsur nasihat), Bahagian D (unsur pendidikan), Bahagian E (kritikan sosial), Bahagian F (nilai identiti dan jati diri Melayu Sarawak), serta Bahagian G (persepsi keseluruhan terhadap kerelevanan lagu Melayu Sarawak dalam kalangan Generasi Z).

Item-item dalam Bahagian B hingga Bahagian G diukur menggunakan skala Likert lima mata, iaitu (1) Sangat Tidak Setuju, (2) Tidak Setuju, (3) Tidak Pasti, (4) Setuju, dan (5) Sangat Setuju. Dapatan dibincangkan menggunakan frekuensi dan peratusan. Kiraan purata setiap bahagian dengan menjumlahkan keseluruhan markah dan dibahagikan dengan jumlah responden.

2. Ulasan Kajian Lepas

Kajian lepas di dalam dan luar negara yang memfokus kepada lagu Melayu mempunyai kepelbagaian dari sudut skop dan fokus, seperti analisis unsur perlambangan, analisis kandungan nilai, impak lagu kepada sektor pelancongan, serta representasi identiti Melayu. Masitah Mad Daud dan Zulkifley Hamid (2017) yang meneliti 38 lagu nyanyian biduanita negara Dato Siti Nurhaliza mendapati bahawa lagu yang dinyanyikan beliau sarat dengan kecerdikan berbahasa dalam liriknya. Pengkaji menyimpulkan bahawa lirik lagu bukan sekadar medium hiburan tetapi turut mencerminkan kecerdasan pemikiran dan keindahan perasaan penciptanya. Zulieda Azni dan Wan Amizah Wan Mahmud (2020) membuat penelitian terhadap lirik lagu-lagu rap Aman RA. Lagu *Tabah*, *Budak Flat* dan *Bangun* berjaya menyampaikan mesej kejayaan setelah melalui pelbagai kesempitan hidup. Nurul Syuhada et al. (2025) pula mengangkat lagu rakyat negeri Terengganu dalam penelitian impak lagu rakyat masyarakat Melayu di Terengganu. Dapatan kajian mereka jelas menunjukkan bahawa masyarakat Terengganu sedar bahawa lagu rakyat negeri mereka mencerminkan identiti serta budaya masyarakat setempat. Pengkaji berpendapat bahawa lagu rakyat berpotensi sebagai aset penting dalam pembangunan pelancongan budaya kerana lagu rakyat berupaya untuk memberikan satu pengalaman autentik kepada pelancong dari dalam dan luar negara dan seterusnya memantapkan kedudukan negeri dan negara dalam peta dunia. Kajian lagu etnik yang dijalankan oleh Nor Adilah et al. (2025) pula memfokus kepada keterancaman lagu tradisional Orang Asli Kensiu di Baling, Kedah. Kajian mereka mendapati bahawa lagu tradisional masyarakat Orang Asli Kensui terdedah kepada terancaman disebabkan oleh pengaruh teknologi moden, perkahwinan campur dan kekurangan peranan tukang dalam menyampaikan lagu tradisional. Pengkaji percaya ancaman kepupusan ini perlu ditangani dengan mempergiat dokumentasi dalam era media sosial demi meningkatkan kesedaran dalam kalangan masyarakat orang asli itu sendiri.

Dalam kajian yang memfokus kepada masyarakat Melayu di Sarawak, Wan Robiah Meor Osman (2012) mengkaji estetika lagu tradisional *Berladoh Lanang*. Kajian beliau menyerlahkan keindahan yang digambarkan dalam lagu tradisional yang sarat dengan nada puitis. Kehalusan dan ketelitian lirik lagu menggabungkan keindahan alam ciptaan Tuhan mencerminkan kecerdasan minda dan kesantunan budaya masyarakat Melayu Sarawak. Nur

Sabrina Erika Eric (2022) mengangkat nilai murni ‘amanah’ dan ‘kesederhanaan’ dalam lagu *Puteri Santubong* yang sinonim dengan negeri Sarawak. Kajian Mohamad Nik Mat Pelet et al. (2024) pula meneliti unsur perlambangan dalam pantun Melayu atau mukun, yang dinyanyikan dalam majlis bergendang yang merupakan satu fenomena budaya yang tidak asing bagi masyarakat Melayu Sarawak tradisional dan moden. Hamidah Abdul Wahab et al. (2025) menganalisis nilai rasa dalam 15 lirik lagu Melayu Sarawak dari sudut teori rasa-fenomenologi. Pengkaji mendapati bahawa lagu-lagu Melayu Sarawak sarat dengan keintelektualan linguistik yang terhasil dari kecerdasan minda masyarakatnya. Kehadiran kajian-kajian ini menampakkan adanya usaha mengetengahkan warisan seni lagu Melayu Sarawak agar terus dihargai oleh masyarakat tempatan dan luar.

Seterusnya dalam kajian yang merentas negara pula, Rizka Aulia Juffir dan Elmustian (2025) menganalisis lagu *Melayu di Hati* karya Al Hafzh. Dapatan kajian mereka menyerlahkan kebolehan pengkarya dalam melestarikan nilai-nilai budaya Melayu dalam era moden dan kerelevanan lagu Melayu lama terhadap generasi muda. Secara amnya, kajian kerelevanan dan persepsi terhadap inti pati lagu tempatan penting untuk terus dijalankan agar kita cakna akan letaknya kedudukan lagu-lagu ini dalam minda generasi masa kini.

3. Dapatan Persepsi Gen Z terhadap Lagu Melayu Sarawak

Data demografi Bahagian A menunjukkan responden terdiri dari lapan orang lelaki dan 12 orang perempuan anak jati Melayu Sarawak yang berumur antara 19-23 tahun, dan berasal dari Kawasan Kuching, Kota Samarahan dan beberapa daerah seperi Pusa, Spaoh dan Daro.

Dari segi kekerapan mendengar lagu-lagu Melayu Sarawak, majoriti responden (80%) memilih opsyen ‘Kadang-kadang’. Perkara ini bukanlah di luar jangkaan kerana dengan adanya media sosial, lagu-lagu trending dan menjadi siulan anak-anak muda kebanyakannya ialah lagu dalam bahasa Melayu Standard, bahasa Inggeris, bahasa Korea, atau Jepun, dan sebagainya.

Jadual 1: Kekerapan Mendengar Lagu Melayu Sarawak

Kekerapan	Jumlah	Peratus (%)
Tidak pernah	0	0.0%
Jarang	2	10.0%
Kadang-kadang	16	80.0%
Kerap	2	10.0%
Sangat kerap	0	0.0%
Jumlah	20	100.0%

Platform YouTube pula dipilih sebagai sumber utama bagi mereka mendengar lagu-lagu Melayu Sarawak, dan ini diikuti oleh Tiktok, Radio dan Spotify.

Jadual 2: Platform yang Digunakan Untuk Mendengar Lagu Melayu Sarawak

Platform	Jumlah	Peratus (%)
YouTube	12	60.0%
Radio	5	25.0%
TikTok	2	10.0%
Spotify	1	5.0%
Instagram	0	0.0%
Lain-lain	0	0.0%
Jumlah	20	100.0%

Dapatan yang menilai persepsi fungsi hiburan pada Gen Z terhadap lagu-lagu Melayu Sarawak menunjukkan bahawa responden bersetuju bahawa lagu Melayu Sarawak memberikan satu bentuk hiburan yang menyeronokkan dan mempunyai alunan melodi yang menarik untuk didengar. Majoriti responden melihat lagu-lagu ini juga sesuai dengan cita rasa generasi muda dan mempunyai potensi untuk bersaing dalam industri muzik moden masa kini.

Jadual 3: Fungsi Hiburan

Bil.	Item	Sangat Tidak Setuju	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Sangat Setuju
1	Saya menikmati lagu-lagu Melayu Sarawak sebagai hiburan.	0	0	1	8	11
2	Lagu Melayu Sarawak mempunyai melodi yang menarik.	0	0	0	11	9
3	Lagu Melayu Sarawak sesuai didengari oleh generasi muda.	0	0	5	9	6
4	Saya berasa terhibur apabila mendengar lagu Melayu Sarawak.	0	0	1	9	10
5	Lagu Melayu Sarawak mampu bersaing dengan lagu popular lain	0	0	5	7	8
	Purata	3.95 / 5.0				

Bagi unsur nasihat, lagu-lagu Melayu Sarawak dinilai tinggi oleh responden kerana mengandungi pengajaran dan nasihat yang berguna untuk kehidupan seharian. Mesej-mesej moral serta pesanan yang disampaikan melalui lirik lagu mudah difahami oleh pendengar daripada kalangan Generasi Z.

Jadual 4: Unsur Nasihat

Bil.	Item	Sangat Tidak Setuju	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Sangat Setuju
1	Lagu Melayu Sarawak mengandungi mesej nasihat yang berguna.	0	0	0	11	9
2	Nasihat dalam lagu Melayu Sarawak mudah difahami.	0	0	0	10	10
3	Lirik lagu Melayu Sarawak menggalakkan tingkah laku positif.	0	0	1	10	9
4	Saya memperoleh pengajaran daripada lagu Melayu Sarawak.	0	0	1	12	7
5	Nasihat dalam lagu Melayu Sarawak masih relevan pada masa kini.	0	0	0	7	13
Purata		4.01 / 5.0				

Dalam menilai peranan lagu dalam memberikan didikan dan kesedaran sivik atau budaya pula, dapatan menunjukkan bahawa lagu-lagu Melayu Sarawak dianggap berupaya memupuk nilai-nilai murni serta mendekatkan golongan muda kepada adab dan tatasusila masyarakat setempat.

Jadual 5: Unsur Mendidik

Bil.	Item	Sangat Tidak Setuju	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Sangat Setuju
1	Lagu Melayu Sarawak memberi pengetahuan tentang budaya masyarakat Sarawak.	0	0	2	7	11
2	Saya mempelajari nilai kehidupan melalui lagu Melayu Sarawak.	0	0	1	11	8
3	Lagu Melayu Sarawak membantu memahami adat dan tradisi Melayu Sarawak.	0	0	1	8	11
4	Lagu Melayu Sarawak boleh dijadikan medium pendidikan tidak formal.	0	0	3	8	9
5	Kandungan lagu Melayu Sarawak mempunyai nilai ilmu yang bermanfaat.	0	0	0	10	10
Purata		4.05 / 5.0				

Bagi persepsi Gen Z terhadap lagu-lagu Melayu Sarawak dari segi kritikan sosial pula, dapatan menunjukkan responden bersetuju bahawa lagu Melayu Sarawak masih relevan untuk menjadi

cerminan atau medium teguran terhadap isu-isu semasa, norma masyarakat, dan realiti kehidupan dalam kalangan Masyarakat.

Jadual 6: Kritikan Sosial

Bil.	Item	Sangat Tidak Setuju	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Sangat Setuju
1	Lagu Melayu Sarawak mengandungi mesej kritikan sosial.	0	1	3	9	7
2	Kritikan sosial dalam lagu Melayu Sarawak disampaikan secara berhemah.	0	0	3	11	6
3	Lagu Melayu Sarawak mendorong pendengar berfikir tentang isu masyarakat.	0	0	0	1	7
4	Lirik lagu Melayu Sarawak membantu meningkatkan kesedaran sosial.	0	0	4	9	7
5	Kritikan sosial dalam lagu Melayu Sarawak masih relevan dengan masyarakat hari ini	0	0	4	8	8
	Purata	3.94 / 5.0				

Lagu-lagu Melayu Sarawak dilihat sebagai sumber yang berkesan dalam memelihara warisan seni, budaya, dan identiti masyarakat Melayu Sarawak. Responden berasa bangga apabila mendengar dan menghayati lagu-lagu tradisional atau tempatan yang mencerminkan akar umbi budaya mereka.

Jadual 7: Nilai Identiti dan Jati Diri Melayu Sarawak

Bil.	Item	Sangat Tidak Setuju	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Sangat Setuju
1	Lagu Melayu Sarawak mencerminkan nilai kehidupan masyarakat Melayu Sarawak.	0	0	0	11	9
2	Lagu Melayu Sarawak memaparkan identiti budaya Melayu Sarawak dengan jelas.	0	0	0	10	10
3	Lagu Melayu Sarawak memupuk rasa bangga terhadap warisan budaya.	0	0	0	7	13
4	Lagu Melayu Sarawak menyerlahkan identiti dan jati diri Melayu Sarawak.	0	0	0	10	10
5	Lagu Melayu Sarawak wajar dipelihara sebagai warisan budaya	0	0	1	6	13
	Purata	4.39 / 5.0				

Secara keseluruhannya, Generasi Z Melayu Sarawak mempunyai pandangan dan penerimaan yang positif terhadap kelangsungan lagu Melayu Sarawak. Lagu-lagu ini bukan sahaja dihargai sebagai karya seni hiburan warisan, tetapi juga relevan dan harus terus dipromosikan melalui platform digital moden dan sering diakses seperti YouTube dan TikTok agar tidak luput ditelan zaman.

Jadual 8: Persepsi Keseluruhan Generasi Gen Z terhadap lagu-lagu Melayu Sarawak

Bil.	Item	Sangat Tidak Setuju	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Sangat Setuju
1	Lagu Melayu Sarawak mempunyai nilai bukan sekadar hiburan.	0	0	1	10	9
2	Lagu Melayu Sarawak masih relevan kepada Generasi Z.	0	1	1	8	10
3	Kandungan lagu Melayu Sarawak memberi manfaat kepada generasi muda.	0	0	0	10	10
4	Saya akan menggalakkan rakan-rakan mendengar lagu Melayu Sarawak.	0	0	2	6	12
5	Lagu Melayu Sarawak perlu dipromosikan dengan giat di media sosial	0	0	0	8	12
Purata		4.30 / 5.0				

4. Kesimpulan

Dapatan kajian menunjukkan bahawa lagu Melayu Sarawak masih mendapat tempat di hati anak jati Sarawak. Walaupun dari segi kekerapan mendengar dan menikmati lagu-lagu Melayu Sarawak secara amnya adalah rendah, tetapi mereka mempunyai pandangan dan penerimaan yang sangat positif terhadap kelangsungan lagu Melayu Sarawak. Persepsi positif anak muda ini bukan sahaja menunjukkan bahawa mereka menghargai karya seni hiburan warisan, tetapi mereka percaya bahawa lagu Melayu Sarawak juga relevan dan perlu terus diangkat dan dipromosikan melalui platform digital moden seperti YouTube dan TikTok agar tidak luput ditelan zaman.

Penghargaan

Penulis ingin mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Geran Kursi P.Ramlee, Universiti Malaysia Sarawak, No. Geran: UNI/F09/PRC/86209/2024 kerana memberikan sokongan untuk kajian ini.

Pernyataan Konflik Kepentingan

Penulis mengisytiharkan bahawa tiada konflik kepentingan mengenai penerbitan kajian ini.

Rujukan

- Asmah Omar. (1993). *Bahasa dan alam pemikiran Melayu*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ahmad Wafi Yunus, & Siti Zubaidah Mhd Shahnuddin. (2023). Penulisan lirik lagu Malique: Satu analisis retorik moden. *e-Jurnal Bahasa dan Linguistik*, 5(1), 15-25.
- Faizah Hasan, & Azhar Mohammad. (2024). Unsur ketuhanan dalam lirik lagu Melayu: Satu analisis takmilah. *Malay Literature*, 37(1), 79-112. [https://doi.org/10.37052/ml37\(1\)no4](https://doi.org/10.37052/ml37(1)no4)
- Hairul Anuar Harun, & Mohd Azam Sulong. (2022). Perjuangan hidup Melayu dalam karya M. Nasir. *PENDETA Journal of Malay Language, Education and Literature*, 13(2), 1-16. <https://doi.org/10.37134/pendeta.vol13.2.fa.1.2022>
- Hamidah Abdul Wahab, Su-Hie Ting, Rosnah Mustafa, Siti Marina Kamil, Remmy Gedat, & Santrol Abdullah. (2025). Nilai rasa dalam lagu-lagu Melayu Sarawak: Perspektif rasa-fenomenologi. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 7(5), 103-113.
- Hardianti, V., Muzammil, A., & Syahrani, A. (n.d.). Bahasa Melayu dialek Sanggau. *Jurnal Pendidikan dan Pembelajaran Khatulistiwa JPPK*, 8(10).
- Hazman Aiman Arif, & Julaina Nopiah. (2024). Leksikal padi dalam lirik Melayu klasik: Suatu analisis semantik. *International Young Scholars Journal of Languages*, 7, 119-132.
- Jezan Md Diah, & Martini Mohamad. (2023). Kajian zikir harian melalui karya seni dengan penggabungan lirik, lagu dan muzik secara didik hibur. *Jurnal 'Ulwan*, 8(3), 140-151.
- Kamus Dewan Edisi Keempat. (2010). Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Masitah Mad Daud, Zulkifley Hamid, Nirwana Sudirman, & Nik Zulaiha Zakaria. (2017). Perenggu minda Melayu dalam lirik lagu: Satu analisis makna. *e-BANGI: Journal of Social Sciences and Humanities, Special Issue 2*, 175-187.
- Mohamad Nik Mat Pelet, Rozaimah Rashidin, Noriza Daud, Nurul Nadia Samud, Wan Robiah Meor Osman, & Anida Sarudin. (2024). Bermukun dalam tradisi Melayu Sarawak. *Journal of Communication in Scientific Inquiry*, 6(1), 31-45.
- Nabillah Bolhassan, & Zul Hanis Yop Othman. (2025). Bahasa dan nilai simpati dalam lagu Melayu tempatan. *PENDETA Journal of Malay Language, Education and Literature*, 16(1), 114-129. <https://doi.org/10.37134/pendeta.vol16.1.11.2025>
- Nor Adilah Muhammad Nizam, Haris Abdul Wahab, Roshidah Hassan, & Siti Nur Edlyn Nadia Zuraiju. (2025). Pemuliharaan pengetahuan tradisional: Keterancaman lagu tradisional dalam komuniti Orang Asli Kensiu. *Journal of Borneo Social Transformation Studies*, 11(1), 131-155. <https://doi.org/10.51200/jobsts.v11i1.7274>
- Nor Hashimah Jalaluddin, & Junaini Kasdan. (2010). Remaja Malaysia dan peribahasa Melayu. *Jurnal Linguistik*, 10, 158-172.
- Nur Sabrina Erika Erik (2022) Nilai murni dalam lagu rakyat Melayu Sarawak: Puteri Santubong. *Jurnal Antarabangsa Pengajian Kepulauan Melayu*. 1(2). 1-6
- Nurul Syuhada Mohd Sharol, Nordiana Ab Jabar, Suraya Sukri, Chris Dickerson Thomas, & Nurain Adha Normee Hadee. (2025). Impak lirik lagu rakyat Melayu terhadap pelancongan di Terengganu. *Jurnal Peradaban Melayu*, 20(2), 49-63. <https://doi.org/10.37134/peradaban.vol20.2.5.2025>
- Rizka Auliya Jufri, & Elmustian. (2025). Intertekstualitas dalam lagu Melayu: Analisis ekserp pada lirik lagu Melayu di Hati karya Al Hafzh. *Journal Edu Research*, 6(3), 2696-2702.
- Sabariah Jamaluddin, Noor Hasimah M Yacob, Nor Hawani Wan Abdul Rahman, Lily Mazlifa Mustafa, & Anis Brieyah Mat Bahari. (2021). Unsur ketuhanan di dalam lirik lagu. *Journal for Social Sciences, Special Issue KONAKA*, 24(3), 1-6.
- Siti Nurul Hakimah Mohd Marzuki. (2024). Analisis makna dalam lirik lagu Dato' Jamal Abdillah. *Jurnal Bahasa*, 24(1), 101-122.

- Waemasna Waeyusoh, & Yusniza Yaakub. (2023). Konotatif, afektif dan reflektif memanifestasikan kebijakan akal budi Melayu Patani. *Jurnal Bahasa, Sastra dan Budaya*, 2, 155-176. <https://doi.org/10.32890/rentas2023.2.7>
- Wan Robiah Meor Osman (2012) Menelusuri estetika tradisi lisan Berladoh Lanang. *Issues in Language Studies* 1(1), 29-33.
- Zulieda Azni, & Wan Amizah Wan Mahmud. (2020). Representasi sosial masyarakat dalam lirik lagu Aman RA. *Jurnal Wacana Sarjana*, 4(3), 1-14. <https://doi.org/https://doi.org/10.17576/jws.v4i3.315>